

En modern Noak

Återutgivning av text från 1882

En gratis e-bok från
e-boksforlaget.se

**En modern Noak
- Återutgivning
av text från 1882**

av Herman Hofberg

Copyright © 2016 Mikael Jägerbrand
Virvelvind Förlag, Lysekil
Mer info: www.e-boksforlaget.se

Förord

I den här e-boken får du läsa om en av 1800-talets mest envisa värm-länningar.

Texten beskriver hur den före detta militären Anders Prestberg blir utslängd från sitt hem och får av myndigheterna veta att han också måste lämna sin hembygd.

Han tar då till ett mycket ovanligt knep – han bygger en husbåt. Genom att bo på båten så kan han vistas i hemtrakterna utan att han formellt är bosatt där.

Den här texten publicerades ursprungligen 1882 i den svenska tidskriften "Läsning i hemmet för hvar dag i året" med rubriken "En modern Noach".

Texten skrevs troligen av Herman Hofberg (1823–1883).

Den här e-boken publicerades på sajten e-boksforlaget.se i maj 2016. Du får gärna länka till den här e-boken eller skicka vidare e-boken till vänner och bekanta. Du får till och med ladda ner den och sprida den vidare på din egen sajt eller blogg – men då kan vi inte göra eventuella ändringar, rättelser eller kompletteringar.

Eftersom den här texten skrevs på 1800-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

En modern Noach

Den här texten publicerades ursprungligen år 1882 i tidskriften "Läsning i hemmet för hvar dag i året. Illustrerad svensk familjebok utgifven af Herm. Hofberg" med rubriken "En modern Noach". Texten skrevs troligen av Herman Hofberg (1823–1883).

För flera år se'n lefde i Östra Emterviks socken i Vermland en afskedad trumslagare vid namn Anders Prestberg. Tillnamnet var litet ovanligt, men han hade erhållit det och högtidligen fått det inskrifvet i mönsterrullan, då han insattes på Prestbols soldatrote så som »spel i nummer» och sålunda kom att räknas till krigsmakten till lands och vatten.

Några år förgingo, Prestberg hade knutit hymens band med en liflig Vermlandstös och han borde sålunda funnit sig nöjd och belåten; men hans frihetsälskande ande afskydde alla band, militärdisciplinens så väl som äktenskapets, och hans uppförande gaf skälig anledning för dem det vederborde att blanda sig i hans enskilda lif. Från militärdespotismens bojar befriades han hastigt och lustigt genom ett opåräknadt afsked från regementet, och

från det äktenskapliga livvets band frigjordes han åtminstone för tillfället så, att Östra Emterviks sockenmän läto hustrun behålla makarnes gemensamma undantagsstuga och drefvo Prestberg sjelf ur socknen.

Ehuru icke bevandrad i kommunalförfattningarne, ansåg han sin förvisning likväl gå något på sidan om lagen, och kom slutligen till full öfvertygelse om att det var hans oafvisliga rättighet att erhålla husrum i Östra Emtervik, der han så länge vant mantals- och skattskrifven.

Osäker om hvad han möjligen skulle kunna vinna genom en process, men säker på att det skulle bli för lång väntan att gå utan tak öfver hufvudet så länge sockenborna satte sig på tvären och processade, beslöt den husvillle att sjelf taga sig rätt. En vacker söndagsmorgon på vintern, när Emterviksgubbarne kommo till kyrkan, sågo de till sin förvåning likboden försedd med en rykande skorsten och vid närmare undersökning funno de Prestberg sittande vid morgonbrasan i en liten kammare, som han inredt åt sig på vinden till likboden.

Nu uppstod en liflig öfverläggning om huru man skulle blifva inkräktaren qvitt, och slutet blef att man i en så kasus ansåg sig kunna med förbigående af vanliga formaliteter falla konungens höga befallningshafvande i embetet och vräka inhysingen. Och på beslutet följde omedelbart dess verkställighet.

Ånyo utkastad ur socknen, tog Prestberg stafven i hand och lät ej på länge höra utaf sig. Men en vacker vårdag, när det var så kalladt »uttag» i Sunne, syntes på Frykens böljor en besynner-

lig farkost, en riktig Noachs ark, bestående af en stuga hvilande på en flottbro, hvilken med kraftiga årtag drefs mot det sund, som förenar Öfra och Nedra Frykensjöarna.

Det var åter den oförbätterliga Prestberg. Utskjuten från sin hemsocken, hade han dragit upp till Frycksände och genom hvarjehanda arbete förvärfvat sig materialier till sin flytande ark. Då man ej får bo på land — tänkte Prestberg — måste det väl icke vara förbjudet att bygga sin bostad på sjön och så timrade han tillsammans sitt simmande hemvist.

Frih. Djurklou, hvilken såsom antiqvitets-intendent besökte Vermland 1867 har lemnade följande beskrifning af den egenomliga arken¹: »Sjelfva flotten kunde vara vid pass 9 alnar lång, på 4 alnars bredd och huset lemnade ungefär en tredjedel af flottens längd obebyggd. Från denna förgård, omgärdad af en brädklädd och med årtullar försedd reling till skydd mot sjösqualpet, inkom man i stugan, som var något öfver 3 alnar hög under sjelfva kroppåsen och belystes af tre, i förhållande till huset ansenliga, fönster, ehuru af olika storlek och form. Att bostadcn icke var blott »sommarnöje» af samma slag som de i badhuset vid Lidingöbro för några år sedan inrättade, utan afsedd att bebos under den kalla årstiden, fann man genast vid inträdet; ty den egde i hörnet till höger om dörren en eldstad, ehuru af enklaste beskaffenhet och föga egnad att tillförsäkra egaren inträde i något brandstodsbolag. På en kullstjelpt och inåt stugan öppen packlår bildade några sammanfogade tegelstenar

1

Allehanda för folket 1874. N:o 50 och 51.

sjelfva eldstaden, hvars rökfång utgjordes af en upp- och nedvänd järngryta med hål i botten, hvarur ett plåtrör uppsteg till ungefär en alns höjd öfver taket. Det trånga utrymmet medgaf ej någon rik möblering. Utom ett väggfast bord vid gafvelfönstret och en så kallad fyrfota stol eller pall, utgjordes denna af en fast säng, upptagande hela den ena långväggen från fönstret till gafveln, och utmed den andra en svarfstol, hvars drifhjul för utrymmets skull var fäst i taket. — Söndagsdrägten, hängande på gafvelväggen till venster om dörren, och en klocka i hörnet närmast derintill, voro de enda väggprydnaderna. Bostaden i sin helhet, vitnade om mycken förmåga att nyttigt använda äfven den minsta träsplint, och dess inre röjde större ordningssinne än man rimligtvis kunnat vänta af husegarens mindre ordnade lefnadsvanor. Det var alldeles icke otrefligt der inne, och såsom sommarboning bör den flytande stugan ingalunda vara obehaglig; men äfven med skyldigt erkännande af byggmästarens omsorger att med mossa och dref täta alla springor, syntes det oförklarligt huru någon menniska här kunde uthärda en nordisk vinter, då de tunna väggarne, taket och golvet lika litet förmå utestänga snöstormarnes och isbäddens kyla, som qvarhålla den ringa värme, en flitig eldning i den lilla spisen kan framkalla. Till och med en grofpelsad björn skulle finna ett sådant ide otillfredsställande. Men Prestberg, om hvars förmåga att uthärda köld fast otroliga saker berättades, finner sig väl häraf och lär ännu icke hafva ens en aning om hvad gikt och rheumatism vill säga. Han är fullkomligt belåten med sin bostad, der

han inrättat sig så bekvämt omständigheterna medgifvit, och hvars yttre genom hans ofvannämnda beskyddares frikostighet rödfärgats och uppsnyggats, så att den lilla arken, ty så må man väl kalla den, såg ganska inbjudande ut, der den sakta gungade för de lätta bölslagen. I denna förflyttar han sig från strand till strand, allt efter som behofvet af arbete eller nödtvånget att iakttaga kommunallagarnes oblidkeliga tidsbestämmelser det fordrar, och väljer gerna någon undangömd vik, der han kan finna lä mot stormen och ej löper fara att få sina bräckliga landtrossar afslitna och oberedd komma ut på öppna sjön, då arken icke väl eignar sig för en kamp mot vredgade vågor. Sjelf vistas han dock för det mesta i Sunne och tjenstgör såsom handräckningskarl i handelsbodarne. Der anträffades han också dagen efter besöket i hans hem. Jag omtalade, att jag besett och aftecknat han bostad och tillkännagaf min afsigt att beskrifva hans flytande hus, men han syntes föga lifvad derför och ville ej meddela några upplysningar. Tiden medgaf ej heller ett längre samtal, emellertid fick jag hans fotografi, ehuru hvarken denna, som visade ett slätrakadt ansigte och obeväpnade ögon, eller han sjelf, sådan han stod lifslevande och skäggig framför mig, erbjöd något af synnerlig märkvärdighet.

En modern Noachs ark.

Viktiga ord och personer

Aln.

Längdmått. En aln är 59 cm.

Djurklou, Nils Gabriel.

[1829–1904] Svensk friherre, arkeolog och folklivsforskare. Var en av landets främsta fornforskare och ägnade sig framför allt åt landskapet Närke. Är känd för sina verk "Ur Nerikes folkspråk och folklif" (1860) och "Sagor och äfventyr berättade på svenska landsmål" (1883).

Hofberg, Herman.

[1823–1883] Svensk läkare och fornforskare. Är mest känd för sitt arbete på Nationalmuseum och för sitt verk "Genom Sveriges bygder" från 1882.

Kasus.

Egentligen ett juridiskt uttryck som betyder olyckshändelse. I den här texten används dock ordet som en synonym till ordet "fall".

Undantagsstuga.

En typ av fattigstuga som enbart användes för äldre.

Fler böcker från E-boksforlaget.se

Här är några flera e-böcker från E-boksforlaget.se

Alla titlarna går att hitta hos de flesta e-bokhandlare, i iTunes samt på många bibliotek.

På vår sajt hittar du mer information om böckerna samt länkar.

Ett urval av våra e-böcker

001	"Greby gravfält – det vackraste gravfältet i Sverige"	011	"Hällristningar på Kinnekulle" (1892)
002	"222 galna fakta om filmstjärnor och kändisar"	012	"Forntidens perioder" (1892)
003	"99 galna fakta du inte visste om bad"	013	"Skäggets historia" (1893)
004	"Hollyhotell – triviaboken om kändisar på hotell"	014	"Midvinterns solfest" (1894)
005	"Sorgudens yxa och Tors hammare" (1899)	015	"Hur gamla är hällristningarna?" (1869)
006	"Svenska djur i folktron" (1898)	016	"Bohusläns bygdeborgar" (1909)
007	"Galna väderrubriker – 155 exempel från kvällstidningarna"	017	"Bohuslänska hällristningar" (1879)
008	"Feniciska kolonier i Skandinavien" (1875)	018	"Kattens kulturhistoria" (1882)
009	"Galna rockstjärnor – 199 otroliga fakta från pop- och rockvärlden"	019	"Ett besök i Venedig år 1878"
010	"250 galna fakta om fotbolls-VM"	020	"Strandgatan i Visby år 1879"
		021	"Märkliga orter i Sverige" (1883)
		022	"Resa på Dalslands kanal år 1877"
		023	"Nyköpings slott" (1877)
		024	"Djurens sömn" (1889)
		025	"Katten i forntida Egypten" (1889)
		026	"Ett besök i Marstrand år 1882"
		027	"Runlejonet i Venedig" (1871)

- 028 "Dryckenskapens faror" (1894)
- 029 "Min resa i Blekinge och Kalmar år 1854"
- 030 "En utflykt på Mälaren år 1871"
- 031 "Kelternas historia" (1883)
- 032 "Jack Uppsprättaren – Världens första bok om seriemördaren Jack the Ripper" (1889)
- 033 "Svear och götar under folkvandringstiden" (1905)
- 034 "Ett dygn på månen år 1870"
- 035 "Blomsterspråket" (1888)
- 036 "Vikingatidens Lund och Birka" (1909)
- 037 "Fynden i Troja" (1878)
- 038 "Skildring af Vestergötland år 1882"
- 039 "Kalmar slotts historia" (1880)
- 040 "Ett besök i Södertälje år 1881"
- 041 "En färd på Donau år 1882"
- 042 "Ringmuren i Visby" (1874)
- 043 "Skildring av Värmland år 1882"
- 044 "Julen på 1870-talet – Skildringar och illustrationer i svenska tidskrifter "
- 045 "Om julens härkomst" (1899)
- 046 "Jomsvikingarnas saga" (1888)
- 047 "Julen i Skåne på 1820-talet"
- 048 "Fredrikstens fästning och Karl XII" (1879)
- 049 "Skildring av Göteborg år 1882"
- 050 "Skildring av Halland år 1882"
- 051 "Skånska fornminnen" (1853)
- 052 "Norrköpings historia" (1871)
- 053 "Ett besök i Waxholm år 1870"
- 054 "Förbindelse mellan Skandinavien och västra Europa före Kristi födelse" (1889)
- 055 "Vadstena slott" (1875)
- 056 "Skildring av Island" (1870)
- 057 "Husaby kyrka" (1899)
- 058 "Besök på Gripsholms slott år 1895"
- 059 "Hällristningarna i Järrestad" (1881)
- 060 "Ett besök i Rom år 1870"
- 061 "Orkidéernas historia" (1894)
- 062 "Besök på Helgoland år 1874"
- 063 "Nyaste och tillförlitligaste Drömboken" (1918)
- 064 "1870-talets bästa tips för frisyr och utseende"
- 065 "Nordens fartyg från hednatiden" (1872)
- 066 "Guide till Uppsala år 1875"
- 067 "Skildring av Blekinge år 1882"
- 068 "Kyrkoruinen S:t Katarina i Visby" (1877)
- 069 "Anmärkningar rörande figurteckningar från forntiden" (1842)
- 070 "Skildring av Bohuslän år 1882"
- 071 "Gripsholms slott" (1877)
- 072 "Skildring av Dalsland år 1882"
- 073 "Skildring av Närke år 1882"
- 074 "Skildring av Öland år 1882"
- 075 "Lyxens historia" (1870)
- 076 "Skildring av Stockholm år 1882"
- 077 "Sveriges 33 mest sevärda vikingaplatser"
- 078 "Skildring av Västmanland år 1882"

- 079 "Skildring av Härjedalen år 1882"
- 080 "Ett besök i Strängnäs år 1874"
- 081 "Ett besök i Visby år 1906"
- 082 "Skildring av Gästrikland år 1882"
- 083 "Skildring av Jämtland år 1882"
- 084 "Gaffelns historia" (1889)
- 085 "Hervars och Hedreks saga" (1888)
- 086 "Gråfkistor af klufna och urhålkade stockar" (1894)
- 087 "Bohus fästning" (1869)
- 088 "En resa på Rhen år 1866"
- 089 "Skildring av Gotland år 1882"
- 090 "Falu grufvas historia" (1864)
- 091 "Den svenske solguden och den svenske Tyr" (1906)
- 092 "Rundtur i södra Frankrike år 1880"
- 093 "Sveriges hundraser" (1880)
- 094 "Sagan om Ragnar Lodbrok och hans söner" (1880)
- 095 "Borgholms slottsruin" (1878)
- 096 "Vårt solsystem" (1878)
- 097 "Carl Larssons Uppsala-tempel" (1908)
- 098 "Sverige och vikingafärderna västerut" (1924)
- 099 "Ett besök på Djurgården sommaren 1868"
- 100 "Hilmas Alaska" Resguide till guldgräverskans trädgård av cement.
- 101 "Skildring av Ångermanland 1882"
- 102 "Ölands fornminnen" (1874)
- 103 "Sigtunas tidiga historia" (1872)
- 104 "Tors hammare" (1872)
- 105 "Skildring av Dalälven år 1876"
- 106 "Helgeandskyrkan i Visby" (1878)
- 107 "Hällristningarnas ålder" (1869)
- 108 "Fyndet av vikingaskeppet i Gokstad år 1880"
- 109 "Sherlock Holmes: »Gloria Scott»"
- 110 "Sherlock Holmes: Beryllkronan"
- 111 "Sherlock Holmes: De fem apelsinkärnorna"
- 112 "Sherlock Holmes: De rödhårigas förening"
- 113 "Sherlock Holmes: Den avhuggna tummen"
- 114 "Sherlock Holmes: Den blå karbunkeln"
- 115 "Sherlock Holmes: Den försvunna brudgummen"
- 116 "Sherlock Holmes: Den försvunna kapplöpningshästen"
- 117 "Sherlock Holmes: Blodbokarna."
- 118 "Sherlock Holmes: Det spräckliga bandet. "
- 119 "Sherlock Holmes: Den grekiske tolken"
- 120 "Sherlock Holmes: Musgraves ritual"
- 121 "Sherlock Holmes: Det gula ansiktet"
- 122 "Sherlock Holmes: Det hemlighetsfulla mordet vid skogssjön"
- 123 "Sherlock Holmes: Den hemlighetsfulle patienten"
- 124 "Sherlock Holmes: Börsmäklarens biträde"

125	"Sherlock Holmes: En skandal i Böhmen"	146	"SVT-skandaler 1. Den otroliga historien: Så blev "På spåret" filmerna olagliga"
126	"Sherlock Holmes: Krymplingen"		
127	"Sherlock Holmes: Lorden och hans rika amerikanska brud"	147	"Fyra skadade är mindre än fem döda – 444 tjuvlyssnade citat på en kvällstidning"
128	"Sherlock Holmes: Mordet i Reigate"	148	"Sherlock Holmes: En studie i rött"
129	"Sherlock Holmes: Tiggaren med den kluvna läppen"	149	"Forntidens sjörövare i Medelhavet" (1870)
130	"Skildring av Södermanland år 1882"	150	"33 Viking places to visit in Sweden – guidebook to ruins and museum"
131	"Våra fornminnen – vad de lära oss" (1916)		
132	"Kanalbyggen på planeten Mars" (1888)		
133	"Ett besök i Ystad år 1872"		
134	"Petras helgedomar" (1921)		
135	"Ett besök i Boxholm år 1885"		
136	"Resor med luftballong år 1873"		
137	"Ett fartyg från vikingatiden – fyndet av Tuneskeppet 1867"		
138	"Skildring av Östergötland år 1882"		
139	"Ännu fler galna rockstjärnor – 200 otroliga fakta från pop- och rockvärlden"		
140	"Sveriges fasta fornlämningar från hednatiden" (1901)		
141	"Förstörda fornminnen i Bohuslän år 1924"		
142	"Guide till biskötsel" (1885)		
143	"Ett besök i Roms katakomber år 1870"		
144	"Skildring av Riseberga klosterruinerna" (1874)		
145	"Citatboken. 222 kändisar om sin ålder och om att bli gamla"		